LES

Maîtres Musiciens

DE LA

RENAISSANCE FRANÇAISE

ÉDITIONS PUBLIÉES

PAR

M. HENRY EXPERT

Sur les manuscrits les plus authentiques et les meilleurs imprimés du XVIe siècle,
avec variantes,
notes historiques et critiques, transcriptions en notation moderne, etc.

LIBER QUINDECIM MISSARUM

VIII

BRUMEL
Missa
« DE BEATA VIRGINE »

P. DE LA RUE
Missa
« AVE MARIA »

PARIS
ÉDITION MAURICE SENART & CIE
20, RUE DU DRAGON

M DCCC XCVIII

LES

Maîtres Musiciens

DE LA

RENAISSANCE FRANÇAISE

Collection honorée d'une Souscription du Ministère des Beaux-Arts

LES

Maîtres Musiciens

DE LA

RENAISSANCE FRANÇAISE

ÉDITIONS PUBLIÉES

PAR

M. HENRY EXPERT

Sur les manuscrits les plus authentiques et les meilleurs imprimés du XVIe siècle,
avec variantes,
notes historiques et critiques, transcriptions en notation moderne, etc.

LIBER QUINDECIM MISSARUM

BRUMEL

Missa

« DE BEATA VIRGINE »

P. DE LA RUE

Missa

« AVE MARIA »

PARIS

ALPHONSE LEDUC, ÉDITEUR

3, rue de Grammont

M DCCC XCVIII

LIBER QVINDECIM MISSARVM ELECTARVM QVAE PER EXCELLENTISSIMOS MVSICOS COMPOSITAE FVERVNT.

Andreas Antiquius Leoni. X. Pont. Max. Sal.

MVltas res humanũ genus excogitauit: quibus Deum imortalẽ a quo bona oĩa
ꝑcẽpiſſet/ laudaret/ quãtũq; ꝑ captu mortalitatis ſuę poſſet/ in cũ gratũ animũ
patefaceret. Hinc uidemus tẽpla toto orbe in eius honorem magnificẽtiſſime
extructa: ſtatuas ex marmore/ & ęre atq; ebore erectas. Picturas nobiliſſimas
uaſa gẽmas precioſiſſimas/ dicatas: hæcq; oĩa ſummo artificio exculta atq; ex/
polita. Quæ quamq̃ magni momẽti eſſe uiderentur ad promerendã Dei optimi in nos uolun/
tatem: & pro bonis ab eo mortalibus conceſſis gratiam reddendam/ nõ tamen abſolutam Dei
culturam ex ornamentis illis mutis & ſurdis exiſtimarũt. Hymnos itaq; & orationes & ſup/
plicationes/ ac laudationes compoſuerunt/ quas ſingulis propemodum horis in ipſis templis
decantarent/ quæ eſſent noſtræ in Deum uoluntatis indicia teſtatiora/ & ſigna expreſſiora.
Sed has laudationes fuit olim tempus cum rudi quodam ſono & cantu incõdito proferreban/
tur: quæ res quanq̃ Deo: qui mentes tantum interius inſpicit ſatis uideretũr/ homines tamẽ
qui nulla grati animi officia in Deum omitere decreuerant/ cogitare cęperunt Muſicam rem
eſſe diuinam/ & a Deo mortalibus ipſis inter alia bona traditam/ & clargitam/ optimum itaq;
factu exiſtimarunt: ſi quod bonum ab ipſo Deo acceperant in eiuſdem ornamentum/ & decus
uerteretur. Feruntq; Gregorium primum & Leonem. II. Pontt. Maxx. Diuinis orationibus
concentus Muſicos primum accommodauiſſe. Quam rationẽ in templis canendi ſecuta ętas
obſeruauit ſemperq; aliqua illuſtria ingenia effulſere: quæ aut traditã eam a maioribus qua/
ſi per manus cuſtodirent incorruptam/ aut aliquid addendo meliorem facerent: quale hoc
tuũ ſeculũ quod abſoluiſſe prorſus hãc rẽ mihi uiſum eſt. Tulit. n. plurimos in Muſica ex/
cellentes uiros: qui certatim pro ingenii uiribus ſe in hac arte magna cum laude ita exercu/
erunt ut excellant. Ex quorum laboribus Quindecim Miſſas collegi: quæ mihi grauiores &
meliores uidebãtur/ eaſq; inciſis in ligneas tabulas notis (quod nullus ante me fecit) Noua
imprimendi ratione ſociorum ſumptibus excudi & publicaui ampliori hoc & Regali uolu/
mine ac uere Pontificio: magno ſane & longo labore Nã propemodum totũ triẽniũ huic ne/
gotio impendi/ a principio: uidelicet fauſtiſſimi Pontificatus tui: qui cum ueluti lumen il/
luſtriſſimum cum uniuerſis uirtutibus affulſerit tum uero multo maxime ipſi Muſicæ/ me
ipſum excitauit/ ut quod in me artis & ingenii erat: totum illud in gratiam & honorem tui
expromerem: eo animo/ ut ſi tibi hoc primum munus arrideret/ ac ad meam tenuitatem reſ/
piciendum benignitatẽ tuam alliceret ad alia opera quæ animo iam pridem uoluo/ me ac/
cingerem: Que ſpes nequaq̃ opinor me fallet: Nam fouere Ingenia cum ſemper uniuerſæ
familiæ ueſtræ/ tum ipſius tui proprium decus fuit. Quare & uolumen hoc ipſum: & clien/
tem tuum atq; mancipium ſub beatitudinis tuæ patrocinio ſuſcipe: & ſuſceptum foue: quo
ualeat ea: quæ animus diu parturit aliquando parere & numini tuo conſecrare. Vale.

LEO PAPA X:

Dilecto Filio Andree Antiquo de Montona clerico Parentiñ. dioce. in Vrbe Cómorãti.

Dilecte fili ſalutẽ & apoſtolicã bene· Decorem domus dei quã decet ſanctitudo & diuini cultus augumẽtum
intenſis deſideriis affectantes Votis illis gratũ preſtamus aſſenſum per que chriſti fidelium deuotio auge
ri ac eccleſie et loca eccleſiaſtica ad laudẽ illius qui in altis habitat diuinis preconiis ualeant iugiter reſonare· Cũ
itaqꝫ ſicut fidedignorum relatione didicimus tu in arte imprimendi libros Cantus figurati non parum expertus
exiſtas & artem ſeu libros huiuſmodi in magno uolumine imprimendi inueneris ac in alma Vrbe noſtra ſimi-
les libros in magno uolumine pro quibus ſummã quingentorum ducatorũ auri de Camera uel circa expoſuiſti:
& longe maiores expenſas te ſubire oporteat imprimi facere deſideres, ſi tibi ſuper hoc de aliquo oportuno reme
dio prouideat̃ · Nos igit̃ te in hmõi laudabili propoſito cõfouere tibiqꝫ ſuper hoc oportune prouidere uolentes·
tibi uſqꝫ ad decẽniũ quoſcũqꝫ libros Cãtus figurati in dicto magno uolumine ac regalibus Chartis i dicta Vrbe
& extra eã & in quibuſcũqꝫ aliis locis Ro· Eccleſie mediate uel immediate ſubiectis per te uel alium ſeu alios im
primendi & imprimi faciendi ac illos in Vrbe ac predictis & quibuſuis aliis locis publice uendendi auctorita
te apoſtolica tenore preſentiũ licentiã cõcedimus & facultatem: & nihilominus Vniuerſis & ſingulis Archiepis
Epis Abbatibus & dilecto filio Octauiano de petrutiis de foroſempronii & quibuſuis aliis librorum impreſſori-
bus & perſonis tã eccleſiaſticis q̃ ſecularibus etiã cuiuſcũqꝫ dignitatis ſtatus gradus ordinis & cõditionis exiſtẽ
tibus ſub excõis late ſentẽtie & ducentorũ ducatorum ſimiliũ Camere apoſtolice eoipſo poſtq̃ preſentibus cõtra
uenerint abſqꝫ alia declaratione applicãdorũ & librorum quos impreſſerint amiſſionis penis ne dicto durãte de
cennio ſimiles libros in dicto uolumine regalis folii dũtaxat in Vrbe & locis predictis abſqꝫ tua expreſſa licẽtia
imprimẽdi ſeu imprimi facere aut ad hoc auxiliũ cõſiliũ uel fauorẽ preſtare quoquomodo preſumãt diſtrictius
inhibemus· Quocirca Venerabili fratri hieronymo epõ Aſculan· & dilecto filio Amadeo electo Auguſten· & pro
tẽpore exiſtẽtibus Camere apoſtolice Auditori & dicte Vrbis Gubernatori ac eorũ locatenen· & eorum cuilibet
cõmittimus & mandamus quãtus tibi in premiſſis efficacis defenſionis preſidio aſſiſten· faciant te conceſſione
hmõi pacifice frui & gaudere nõ permitten· te per dictum octauianũ & quoſcunqꝫ alios impreſſores & perſonas
quacũqꝫ auctoritate fungen· in perſona ſeu bonis deſuper quomõlibet moleſtari inquietari uel perturbari Cõtra
dictores quoſlibet & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas & alia oportuna iuris remedia appellatiõe poſtpoſita cõ-
peſcẽdo ac hmõi excõis & alias penas totiẽs quotiẽs opus fuerit incurriſſe declarando inuocato ad hoc ſi opus fue
rit auxilio brachii ſecularis· Nõ obſtan· premiſſis ac cõſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis necnõ quibuſ
uis aliis priuilegiis indultis & litteris apoſtolicis ẽt in forma breuis per nos & ſedẽ apoſtolicam ẽt ad quorũuis
aliorũ impreſſorum & perſonarum inſtan· ac ẽt motu proprio & ex certa ſciẽtia ẽt conceſſis cõfirmatis & innoua
tis ac in poſterũ forſan cõcedendis & innouandis quibus omnibus ẽt ſi pro eorũ ſufficienti derogatione de illis
eorũqꝫ totis tenoribus ſpãlis ſpecifica & expreſſa mentio habẽda foret eorũ tenores preſentibus pro expreſſis ha-
bentes illis alias in ſuo robore permãſuris hac uice dũtaxat ſpãliter & expſſe derogamus, Ceteriſqꝫ cõtrariis qui-
buſcũqꝫ· Per hoc autẽ quibuſdã aliis in ſimili forma breuis litteris eidem octauiano ſubdat· uidelicet· xxii· octo
bris Põtifi· noſtri Anno Primo ſuper ipreſſione librorũ nõnullorũ Cantus figurati cõceſſis dũmodo tecum ſup
impreſſione librorũ per te (ut preferẽ) in dicto uolumine folii regalis dũtaxat imprimendorũ dicto durante de-
cennio nõ concurrat nec tibi ſuper hoc propterea aliquod preiudiciũ afferat non intendimus in aliquo deroga
re: Volumus aũt ꝙ poſtq̃ preſentes littere per te impreſſe fuerint illarũ impreſſioni abſqꝫ alia ſubſcriptiõe aut de
creti Iudicis appoſitione in iudicio & extra illud plena & indubitata fides adhibeatur: prout adhiberet̃ eiſdem
preſentibus originalibus litteris ſi forent exhibite uel oſtenſe: Dat· Florentie ſub Anulo Piſcatoris Die· xxvii·
Ianuarii· M·D·XVI· Pontificatus Noſtri Anno Tertio·

Ia· Sadoletus·

Miſſe Quindecim a diuerſis optimis et exquiſitiſſimis
Auctoribus edite p Andream Antiquũ de Mõ
tona Sociorũ ſumptibus emendatiſſime
atqꝫ accuratiſſime Rome Impreſſe
Anno dñi. M. D. x vi. Die none
Maij. Põtificat⁹ ſanctiſſimi
Dñi noſtri domini Leo-
nis decimi Anno
Quarto.

TABLE

I. — BRUMEL

MISSA « DE BEATA VIRGINE »

	Pages.
Kyrie	1
Gloria	12
Credo	30
Sanctus	52
Agnus	68

II. — P. DE LA RUE

MISSA « AVE MARIA »

Kyrie	77
Gloria	84
Credo	95
Sanctus	112
Agnus	123

BRUMEL

Missa

« DE BEATA VIRGINE »
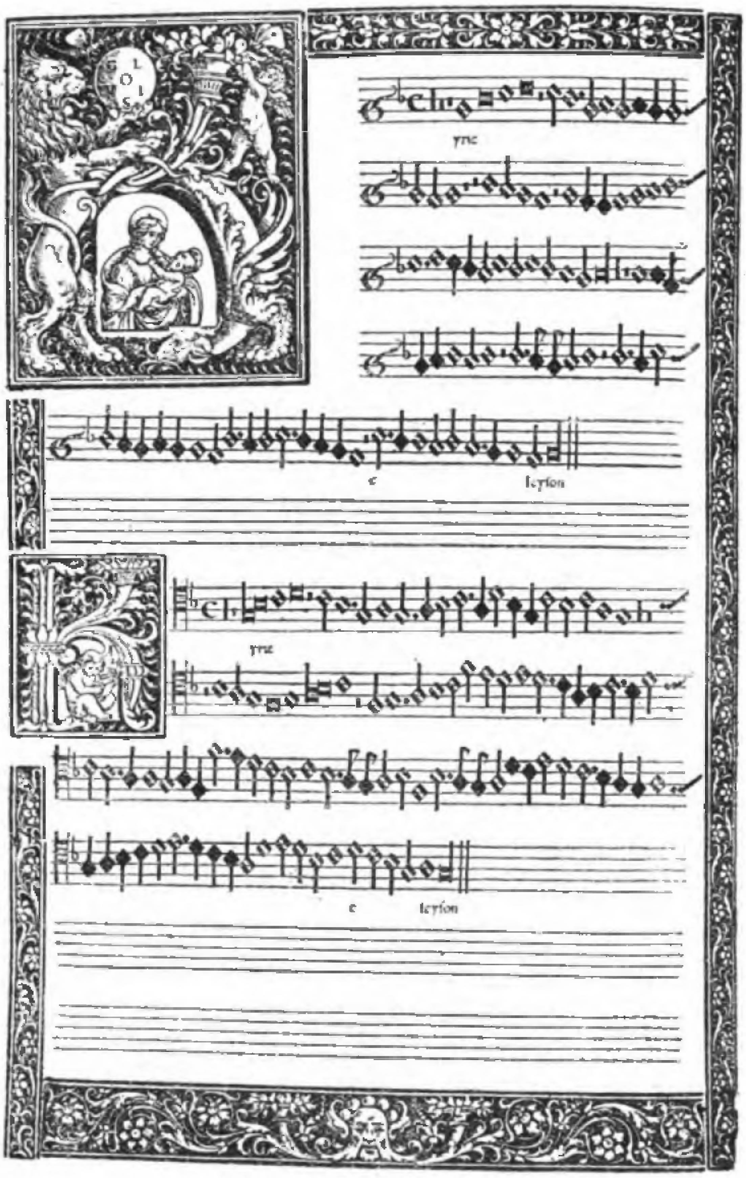
yrie
e leyſon
yrie
e leyſon
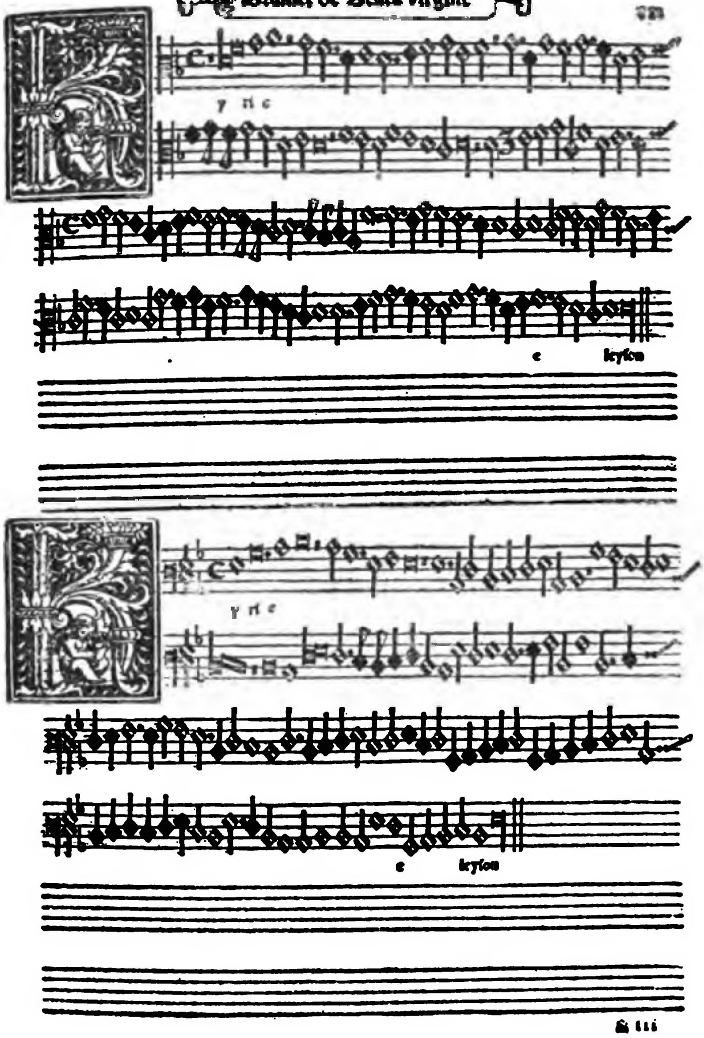
y ri e
e leyson
y ri e
e leyson